

Aszódi Javítóintézet, Általános Iskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola
- 2170 Aszód, Baross tér 2. -

„SÁRGA FALAK” SZAKMAI PROGRAM

2023.

“Esélyt adunk, utat mutatunk”

*„először megérteni, azután nevelni,
fontosabb a gyerekekben gyakran legörcsösödött és
betemetett pozitív erőknek a felébresztése és
erősítése, mint a rosszakra való figyelmeztetés,
a szülői ház és a tágabb környezet bevonása.”*

/Moor/

Ars poetica

A nevelőtestület legfontosabb pedagógiai célja, hogy a gondozására, fejlesztésére bízott növendékek számára biztosítsa a személyiségfejlődést serkentő feltételeket.

A nevelőközösség az elfogadás, az empátia, a következetesség és hitelesség alapján alakítja ki a fiatalokkal való együttműködést.

Ezért a személyiségfejlesztés, kiegészítve a korrigáló neveléssel az egyéni, személyre szóló nevelési, oktatási programokkal valósul meg.

Tartalomjegyzék

I.	ÁLTALÁNOS CÉL ÉS FELADATRENDSZER	5
	SZAKMAI FELÜGYELET	5
	NÖVENDEKEINK FŐBB JELLEMZŐI.....	6
	PEDAGÓGIAI FELADATUNK	7
	A SZAKMAI PROGRAM FŐ SZERVEZETI EGYSÉGEI	8
1.	AZ OTTHON RÉSZLEG	8
1.1.	Otthon csoportok.....	9
1.2.	Különleges csoportok.....	9
1.2.1.	Befogadó csoport	9
1.2.2.	Befogadó 3-as csoport.....	10
1.2.3.	12. csoport /korrekciós/.....	11
1.2.4.	Pszichopedagógiai csoport.....	11
1.2.5.	A Zárt jellegű javítóintézeti részleg csoportja	11
1.2.6.	Az utógondozás – fázisai és szinterei	13
2.	AZ ISKOLAI RÉSZLEG.....	14
2.1.	Általános iskola.....	14
2.2.	Szakképzés, szaktanfolyami képzés.....	14
3.	A FOGLALKOZTATÁS RÉSZLEGEI	15
4.	A KIEGÉSZÍTŐ, TÁMOGATÓ RÉSZLEGEK.....	16
4.1.	Személyiségvizsgáló munkacsoport	16
4.2.	Növendék otthontanács	17
4.3.	Javítóintézeti Tanács (továbbiakban Intézeti Tanács)	17
4.4.	Sportkör.....	18
4.5.	Szakkörök	18
5.	A SPECIÁLIS RÉSZLEGEK	18
5.1.	Várakozó helyiség.....	18
5.2.	Biztonsági elkülönítő	18
II.	MÓDSZERTANI ALAPELVEK	19
1.1.	A nevelőközösség küldetése:	19
1.2.	Elsődleges tennivalónk a fiatal problématerképének elkészítése a Nevelési Naplóban:.....	19
1.2.1.	Egészségügyi szükséglet.....	20
1.2.2.	Nevelési-oktatási szükséglet	21
1.2.3.	Mentálhigiénés szükséglet	21
1.2.4.	Szociális szükséglet	21
2.	Feladatok a nevelési folyamat szakmai kapcsolatrendszerének működtetése érdekében	21
2.1.	A „terápiás szerződés”-ről (nevelő és növendék):.....	22
2.2.	Az értékelő megbeszélésekről (nevelő és kollégái):.....	22
2.3.	Feladatok a szakmai - módszertani kapcsolatokban:.....	23
2.4.	Részletes feladatok a szakmai kapcsolatrendszerünk működéséhez:	23
2.5.	Miért kell ennek a szakmai – módszertani kapcsolatrendszernek működnie?.....	24
3.	Szakmai tevékenységünk kiemelt szempontjai:.....	24
4.	Kiemelt alapelvek és kiemelt alapjogok a javítóintézeti nevelés végrehajtásában.....	28
5.	Gondolatok a kiemelt alapelvekhez	30
5.1.	KÖVETKEZETESSÉG	30
5.2.	RENDSZERSZEMLELET	31

6.	Gondolatok a kiemelt alapjogokhoz	32
6.1.	Az emberi méltósághoz való jog.....	32
6.2.	A hátrányos megkülönböztetés tilalma.....	33
6.3.	A biztonsághoz való jog.....	33
6.4.	A gyermek mindenk felett álló érdeke	33
6.5.	Növendékünk érdeke,	34

I. ÁLTALÁNOS CÉL ÉS FELADATRENDSZER

SZAKMAI FELÜGYELET

A javítóintézeti nevelés célja:

Növendékeink

- egyéni és kis csoportos fejlesztése
- korrekciós nevelése
- kriminalizálódásuk csökkentése
- társadalmi beilleszkedési zavaraink megszüntetése, oldása
- oktatása, munkafoglalkoztatása, szakmai, tanfolyami képzése
- személyiségállapotuk figyelembe vételével a társadalomba történő visszairányítása
- igény és lehetőség szerinti utógondozása.
- kulturális szintjének emelése

Feladatunk:

A javítóintézeti nevelésre utalt fiatalok komplex reszocializációjának biztosításával a bírói ítélet végrehajtása.

A javítóintézet irányító szerve a Belügyminisztérium.

A javítóintézet a gyermek- és ifjúságvédelem rendszerében működő intézet.

Szakmai felügyeletet biztosít:

Belügyminisztérium Gondoskodáspolitikáért Felelős Államtitkárság
Belügyminisztérium Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Közvetlen szakmai felügyeletet biztosít és fenntartói feladatokat lát el:

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

A bírói intézkedések végrehajtásával kapcsolatos szakmai felügyeletet biztosít:

Igazságügyi Minisztérium

Törvényességi felügyelet biztosít:

Legfőbb Ügyészség
Büntetés- végrehajtási Törvényességi Felügyeleti és Jogvédelmi Önálló Osztály

NÖVENDÉKEINK FŐBB JELLEMZŐI

A bűnelkövetést többnyire az alábbi tényezők kölcsönhatása idézi elő növendékeinknél:

- a személyiségfejlődésre közvetlenül ható bio-, pszicho-, szociális ártalmak
- a szűkebb-, tágabb környezet egyéb hatásai
- alkati predispozíció

Ezeknek a tényezőknek a kedvezőtlen összehatása vezet el jellemzően az antiszociális fejlődésirányhoz, s adott esetben a bűntett elkövetéséhez.

Az érzelmi szükségletek kielégítetlensége rosszul fejlett erkölcsi struktúrát eredményez, mivel nincs kiért és miért elfogadni a társadalom normáit, így az érzelmi rétegekben gyökerező etikai struktúrák megalapozása is elmarad.

Az erkölcsi fogalmak, értékek személyiségbe történő kívánatos mértékű beépülését ezen populáció esetében nemcsak előéletük veszélyeztető elemei kérdőjelezzik meg, hanem értelmi nevelésük elhanyagolása is.

A fejlesztést igénylő fiatalok szocializációs hiányai, zavarai, a család és az iskola, valamint a tágabb társadalmi környezet mulasztásaiból, káros hatásaiból és alkati adottságaiból következik.

A kezelendő problémák, tünetek jellemzően az alábbi területen jelentkeznek:

- viselkedés-zavarok
- teljesítményzavarok
- iskolázottsági és
- művelődésbeli elmaradottságok.

Ezek alapján a fiatalkorú fejlesztése olyan komplex és speciális nevelési folyamat, melynek célja az antiszociális fejlődésirányú és bűnelkövető fiatalok speciális szükségleteinek célszerű kielégítése.

Kiemelt szükségletek:

- szociális,
- nevelési-oktatási,
- mentálhigiénés,
- egészségügyi.

A szükségletek kielégítésével járunk hozzá a szocializáltsági szint növeléséhez, a társadalmi be- illetve visszailleszkedés esélyeinek növeléséhez, figyelembe véve a szociokulturális környezet főbb jellemzőit.

PEDAGÓGIAI FELADATUNK

A kulturáltsági szint emelése. Elsősorban az oktatáson keresztül valósul meg, valamint a csoportkörnyezetben az életmód és a viselkedésmód módosításának eszközszerével.

A szocializációs folyamat hiányosságainak pótlása, illetve korrigálása. Főleg az életmód, életrend kialakításán keresztül a csoportkörnyezetben, az oktatási és munkacsoportok kapcsolatainak segítségével.

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek fejlesztése. Alapvetően magával a munkafoglalkoztatással, a szakmai oktatással, szakképzéssel, frusztráció tolerancia növelésével s az erkölcsi struktúrák erősítésével, az önkontroll fejlesztésével.

A viselkedés formálása. Terápiákkal, tréningekkel, a napi rendszerességgel megtartott programokkal és a szűkebb-, tágabb környezet bevonásával.

Az érzelmi élet fejlesztése. Szorongások oldásával, a reális énkép kialakítása, a referencia személyek, csoportok iránti viszonyulás formálásával, a szabadidő helyes felhasználásával, oktatással és mindenekfelett a nevelőkkel és a társakkal kialakított érzelmi kapcsolatokon keresztül.

Az erkölcsi fejlődés elősegítése. A tevékenységek rendszeres értékelésével az érzelmi élet fejlesztése által.

A testi nevelés az egészséges életmód kialakítása. Az életmód, életrend elemein keresztül és a viselkedésmódosítás eszközszerével, a sport-mozgás rendszerességének biztosításával.

A fentiek elérése érdekében szükséges és kívánatos, hogy a növendékkel foglalkozó szakember:

- identifikációra alkalmas pozitív referencia személy legyen,
- a fiatal szükségleteinek pontos diagnózisát ismerje,
- aktív legyen,
- a nevelői vezetés céltudatosságát érvényesítse, nem kizárva a spontaneitást, intuíciót,
- optimális környezet kialakítására törekedjen,
- szaktudását fejlessze,
- terápiás légkört alakítson ki.

A SZAKMAI PROGRAM FŐ SZERVEZETI EGYSÉGEI

- 1. Az otthon részleg*
- 2. Az iskolai részleg*
- 3. A foglalkoztatás részlegei*
- 4. A kiegészítő részlegek*
- 5. A speciális részlegek*

A szakmai program szervezeti egységei szükségletorientáltan működnek.

1. AZ OTTHON RÉSZLEG

Kiemelt nevelési szintér a csoport. A növendékcsoportok érzelmi biztonságot nyújtó légkör kialakításával biztosítják a fiatal számára a személyiségfejlődését elősegítő feltételek elérését. A csoportok programjai az individuális nevelés, a zártság és a nyitottság optimális arányainak biztosításával működnek. A csoportok programjai a követelménytámasztáson alapulnak.

Pedagógiai szerkezetünk középpontjában a szociális szükségletet elsődlegesen és meghatározó módon kielégítő Otthon részleg áll.

Feladata kettős: megfelelni az elsődleges szocializációs célnak, részt venni a gondozás folyamatában. A totális-intézmény nevelési eszközrendszerével, sérülés-specifikus szempontrendszer alapján, kisléptékű nevelési egységekben valósul meg az egyéni fejlesztés. A nevelő és a pszichológus feladata a szakszerű diagnosztika, valamint pedagógiai, gyógypedagógiai módszerek alkalmazásával a fiatal ráhangolása a számára optimális egyéni nevelési program vállalására. A szakmai program teljes időszakában a növendék részére a nevelő, mint támogató személy van jelen. A fejlesztés során a növendék által elért és teljesített szocializációs szint (melyet a csoportok programja tartalmaz) az alapja az elérhető kedvezményeknek.

A szocializációs nevelési szintereken szervezett program célja: az intézet személyiségvizsgáló munkacsoportjának nevelési- fejlesztési- korrekciós javaslatának figyelembe vételével, a csoport nevelői által időszakonként megújított programmal, az egyéni fejlesztés megvalósítása.

A program időtartama az aktuális nevelt bírósági ítélete és az együttműködési készségétől függően módosulhat.

Csoportjaink típusai:

1. 1. Otthon csoportok

1. 2. Különleges csoportok

1.1. Otthon csoportok

A különleges ellátást, gondoskodást nem igénylő fiatalok elhelyezésére szolgáló csoportok, amelyekben normál pedagógiai módszerek alkalmazásával történik a növendékek komplex fejlesztése.

A Befogadó csoportban történt megfigyelések, vizsgálatok alapján (pedagógiai, orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) egyéni nevelési-fejlesztési terv készül az érintett növendék bevonásával. Ennek alapján a nevelés egyéb színtereivel (család, iskola, munkafoglalkoztatás, szakkörök) együttműködve történik személyiségük fejlesztése.

A nevelési-fejlesztési folyamat fontos részét képezi a bizalmi kapcsolat kialakítása, amely elősegíti a növendékek együttműködési készségének kialakulását.

Praktikus ismeretek nyújtásával, reális énképük és perspektíva rendszerük kialakításával segítséget kapnak ahhoz, hogy eleget tudjanak tenni a társadalom elvárásainak, ezáltal megkönnyítve reszocializációjuk lehetőségét.

Az elbocsátás előtt álló növendék körültekintő felkészítése az elbocsátás utáni időszakra, bevonva a család, vagy gyermekvédelmi szakellátás erőforrásait, pártfogó, iskola, munkahely segítségét.

A program a javítóintézeti intézkedés időtartamáig tart.

1.2. Különleges csoportok

1.2.1. Befogadó csoport

Fő feladatok:

Pedagógiai, pszichológiai megfigyelések, orvosi, szakorvosi vizsgálatok, gyógypedagógiai megfigyelések, vizsgálatok elvégzése. Nevelési-fejlesztési korrekciós terv előkészítése. A személyiség fejlesztésének, fejleszthetőségének feltárt paraméterei alapján a növendék adottságait figyelembe véve, kedvező csoportkörnyezetbe és kedvező csoportvezetési hatásrendszerbe történő irányításuk. A részleg felkészíti a növendéket az általános csoportéletre, megismerteti a helyi szabályokkal, napi és házirenddel, személyre szóló jogokkal és köteleységekkel, jutalmazási és büntetési normákkal, jogi előírásokkal, sportolási, kulturális lehetőségekkel, a tanulási és munkafoglalkozások kötelezettségeivel.

A program általában 30 napig tart.

1.2.2. Befogadó 3-as csoport

Intézetünk speciális (reintegráló) terápiás csoportot működtet a befogadó részleg keretein belül, a befogadó részleg normái, programja szerint.

Elhelyezése: a B/1 blokk komplex egységében biztosítjuk

Beutalás:

Minden áthelyezést esetszegbeszélés előz meg, amelyen részt vesz és dönt:

- a javaslatot tevő nevelő,
- a befogadó részleg mk. vezetője,
- otthonvezető,
- igazgatóhelyettes.

A megbeszélésről feljegyzés készül.

A csoportba való áthelyezés kezdeményezése a személyiség elvre építve, a szökési szándékot mutató vagy azt már megvalósító egyedi elbírálása alapján, belső bűncselekmény okán indokolt elkülönített elhelyezés, visszautalt növendék elhelyezése.

A csoportba helyezés nem a fegyelmi határozat része és nem feltétlen annak következménye.

A csoport célja:

- a beutalt növendékek megtartása a nevelés hatásrendszerében,
- újra értelmezteni a vele kapcsolatos fejlesztési célokat, megnyerni a további együttműködésre, az ismert szabályok betartásának gyakoroltatása,
- szökési szándék kioltása.

A csoport feladata:

- Az együttműködő készség felélesztése, kialakítása, újabb esély adás a sikeres beilleszkedés érdekében, a befogadó csoportban használt módszertannal, egyéni terápiás elemekkel kiegészítve.
- A csoport tevékenységei, a befogadós növendékek programjaihoz hasonlóan valósulnak meg, részt vesznek az intézeti közösségi életben, a szervezett programokon, a fegyelmezett és érdem szerint úgy, mint a többi csoport növendékei.
A csoportból való visszahelyezést a munkaközösség vezetője kezdeményezi.

A csoport működésével nem büntetni akar, hanem lehetőséget adni a hibákat elkövető növendékeknek az újrakezdéshez.

A normakövető, együttműködő magatartás kialakítása, kialakulása új perspektívát biztosíthat a fiatalok részére.

A nevelői attitűdnek a pedagógiai folyamatban azonosnak kell lennie a befogadóra alapvetően jellemzőre.

1.2.3. 12. csoport /korrekciós/

A személyiségvizsgáló csoport által tanulásban-, és értelmileg akadályozottnak diagnosztizált növendék komplex fejlesztése történik. Az akadályozottság mértékének és személyiségállapotuknak megfelelő munkáltatásuk, képzésük, oktatásuk, korrekciós nevelésük és a társadalomba való visszaillesztésük lehetőségének megteremtése valósul meg.

A normál populációtól zömében elkülönített színtereken valósul meg elhelyezésük, oktatásuk, képzésük, fejlesztésük. Az oktatási és képzési szervezet felépítése és pedagógiai elvei biztosítják a szükséges és lehetséges integrációt.

A program a javítóintézeti intézkedés időtartamáig tart.

1.2.4. Pszichopedagógiai csoport

Elkülönített, önálló szintéren működő csoport, melynek célja: olyan növendékek fejlesztése, akiknél valamilyen pszichés (neurotikus vagy pszichoszomatikus) rendellenesség következtében alkalmazkodási, beilleszkedési problémák prognosztizálhatók.

A csoport feladata a peremhelyzet kialakulásának megakadályozása, vagy a már kialakult negatív következményekkel járó peremhelyzetek megszüntetése, ezen túl kreatív személyiség fejlesztés, egyénre szabott tevékenységi formák biztosítása, leválasztási és visszatérési fázisok elősegítése.

1.2.5. A Zárt jellegű javítóintézeti részleg csoportja

2013. évi CCXL. törvény

378. § (1) Ha a fegyelmi eljárás során megállapítást nyer, hogy a fiataikorú az intézet rendjét súlyosan megsértette, a fegyelmi bizottság indítványozza az igazgatónak a javítóintézeti tanács (a továbbiakban: intézeti tanács) összehívását.

(2) Az intézeti tanács az eset összes körülményeit és a fiataikorú eddigi intézeti életútját megvizsgálja, a fiataikorút meghallgatja, és javaslatot tesz az igazgatónak a fiataikorú zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezésére vagy annak mellőzésére. Amennyiben az intézeti tanács nem javasolja az elhelyezést, vagy javaslata ellenére az igazgató mellőzi a fiataikorú elhelyezését, úgy a fegyelmi bizottság más büntetést szab ki.

A részleg működésének célja:

Az elhelyezett növendékek szorosabb felügyelet alatt speciális és intenzív nevelésben részesüljenek ezzel elősegítve, hogy ők a nevelőintézet és a nyílt csoport életébe normatartó magatartásukkal beilleszkedjenek:

A részleg munkatársainak kiemelt feladatai:

a./ Figyeljék meg a beutaláskor jelzett magatartás - viselkedés zavarokat.

Kísérjék figyelemmel a jelzett adaptációs probléma megnyilvánulás módjait. Segítsék elő pedagógiai, pszichológiai, gyógypedagógiai-terápiás értékű hatásmechanizmusok működtetésével a nehezen tolerálható magatartászavarok, devianciák korrekcióját.

b./ A részlegesen meghatározott pedagógiai program befejezése után irányítsák vissza a növendéket csoportjába.

A program határozatban megjelölt, de legfeljebb két hónap időtartamú – attól függően, hogy a növendék milyen további együttműködési készséget mutat.

Ha a növendék a kötelességét neki felróható módon megszegi, illetőleg vét az intézet házirendje ellen, fegyelmi vétséget követ el.

A fegyelmi vétséget elkövetővel szemben kiszabható egyik büntetés a zárt jellegű intézeti részlegben való elhelyezés.

Az elhelyezést az igazgató rendelheti el a fegyelmi bizottság írásba foglalt határozata alapján, ha a növendék felelőssége megállapítható a vétség elkövetésében.

Növendék különösen az alábbi magatartásformák miatt helyezhető el a részlegben:

- 1.a. Gyakori, vagy hosszantartó szökés.
- b. Ideiglenes elbocsátás után történő "visszaítélés".
- c. Intézeti nevelésének időtartama alatt bűncselekmény elkövetése.

- 2.a. Növendéktárs(ak) bántalmazása.
- b. Az együttműködés többszöri megtagadása.
- c. Az intézeten belül szándékos károkozás.
- d. Alkoholfogyasztás, drogfogyasztás

A részleg életrendje, napirendje megegyezik az intézet általános élet-, illetve napirendjével.

Tisztálkodás, és az ebéd a részlegben belül történik. Minden nap egy óra sport tevékenységhez biztosítani kell a növendékek levegőztetését a részleg zárt udvarában!

A kedvezmények és jutalmazási lehetőségek :

1. Eltávozás, szabadság általában nem adható.

Kivételes esetben -javaslatra- az igazgató engedélyezheti.

2. A növendékcsoport tagjai az intézet területét általában nem hagyhatják el (Kizárólag rendkívüli esetekben, igazgatói engedéllyel.)

3. A növendékcsoport vagy egyes növendékek érdem szerint részt vehetnek az intézet közös rendezvényein.

A program a határozatban megjelölt, de legfeljebb 2 hónap időtartamú – attól függően, hogy a növendék milyen további együttműködési készséget mutat.

Amennyiben a növendék a csoport fegyelmét, a folyamatos munkavégzést, a normák teljesítését szabotálja, a részleg nevelőtestületének javaslatára a határozott időtartamú beutalási idő meghosszabbítható. A beutalási idő meghosszabbításában a részleg nevelőinek írásbeli

véleménye alapján az igazgató dönt. A döntés előtt az érintett növendék véleményét minden esetben ki kell kérni.

1.2.6. Az utógondozás – fázisai és szinterei

Az utógondozás standardizált feltételeit a javítóintézet utógondozói elhelyezés szabályzata tartalmazza.

Előkészítő fázis:

Az ideiglenes és végleges elbocsátás előtt álló, és a javítóintézeti utógondozásra kérelmet benyújtani szándékozó, normakövető és együttműködési készséget mutató növendékek felkészítése és támogatása, az intézeten kívüli egyéni életvezetés sikeres megvalósítása érdekében.

Lehetőséget biztosít a megkezdett általános iskolai és szakképzési tanulmányok befejezéséhez, vagy előkészíti a megfelelő lakhatási körülményei megteremtését.

A javítóintézeti utógondozás - a részleges önállóság biztosításával:

Az intézet utógondozást biztosít azon ideiglenesen és véglegesen elbocsátott fiatalok számára, akiknek a lakhatási és megélhetési feltételei nem biztosítottak.

Utógondozásban részesülhet az a fiatal is, aki tanulmányait szeretné folytatni vagy befejezni az intézeti oktatásban, képzésben.

Az utógondozott státuszba való helyezésről a fiatalok kérelmére, az Intézeti Tanács javaslatára az igazgató dönt.

A fiatal felnőtt utógondozott státuszát, az intézet igazgatója, meghatározott időszakonként felülvizsgálja.

Az utógondozást a javítóintézet igazgatója a gondozott kérelmére, illetve a megállapodás megsértése esetén azonnal megszünteti, továbbá megszünteti, ha a státusz fenntartása okafogyottá vált.

Az utógondozás integráltan az intézet otthoncsoportjában is megvalósítható. A javítóintézeti utógondozói ellátás az Alapító Okirat alapján térítésmentes.

Önálló fázis – Utógondozás - az önállóság biztosításával:

Önálló részlegben valósítja meg utógondozói programját a javítóintézetben. A programot az utógondozó vezeti. Az utógondozottak rászorultság esetén igénybe vehetik az intézet teljes szakellátását, ugyanakkor alapvetően saját maguknak kell az egyéni életvezetés optimális lehetőségeit keresni és kialakítani. A programok az egyéni igényektől, illetve alkalmazkodási készségtől függően 6-18 hónapig tarthatnak, de legfeljebb a fiatal 24. életéve betöltéséig hosszabbítható meg.

2. AZ ISKOLAI RÉSZLEG

A nevelési-oktatási szükségletetek kielégítése, a kulturáltsági szint növelése az intézet által létrehozott Általános Iskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola szervezeti egységeiben valósul meg.

2.1. Általános iskola

Célja: a növendékek személyiségéhez, képességeihez, ismeretszintjéhez illetve igényeihez igazodó oktatás, nevelés, szakmai képzés speciális iskolai kereteken belül.

Működési és szervezeti rendjével, pedagógiai programjával biztosítja:

- az általános iskola befejezésének lehetőségét,
- a gyógypedagógiai oktatást, képzést,
- a lassúbb ütemben fejlődők számára a felzárkózás lehetőségét,
- a gyorsabb ütemben fejlődők számára az egyéni vizsgázás lehetőségét,
- képesség és igény szerint növendékeink számára a feltételeket, a középiskolai, vagy szakközép iskolai tanulmányok megkezdéséhez illetve folytatásához,
- a környező települések iskoláiból átvett tanulók számára az általános iskola befejezését, szakmai képzésben való részvételét.

Az alapkú oktatás és a betanított munkás képzés programjai a javítóintézeti nevelés megkezdésétől az elbocsátásig illetve az utógondozás befejezéséig tart.

2.2. Szakképzés, szaktanfolyami képzés

Célja:

- Az általános iskolát végzett, megfelelő korosztályú (14-21 éves) és érdeklődésű növendékek részére betanított munkás képzés biztosítása.
- A képzéssel egy olyan tudás és gyakorlati alapot biztosítani a növendékek számára, ami segíti egy szakma elsajátításának lehetőségén keresztül a társadalomba való sikeres beilleszkedést, munkaerőpiaci esélyei növelését

3. A FOGLALKOZTATÁS RÉSZLEGEI

Azok a növendékek vesznek részt benne, akik szakképzésben, szaktanfolyami képzésben nem részesülnek.

Célja:

- Képesé tenni a növendékeket a munkavállalásra, az ezzel járó felelősségre.
- Olyan munkakultúrát kell kialakítani és erősíteni, mely lehetőséget ad a kitartás, a felelősségérzet, a kötelesség elsajátítására, és amelyben megjelenik az igény szint, az önállóság, és a kreativitás.
- A rendszeres munkavégzés hozzájárul a növendékek ismereteinek gyarapodásához, értelmi képességük fejlődéséhez, ezáltal a komplex fejlesztés részévé kell válnia.
- A különböző készségek elsajátítása és a munka erkölcsi, anyagi értékének internalizációja lehetőséget ad a növendékek esélyegyenlőségéhez a nyílt munkaerő piacon.
- A növendékek felkészítése a szakképzés lehetőségeire.
- A foglalkoztatás keretében végzett bér munkával bevétel megteremtése.
- Terápiás jellegű és terápiás foglalkoztatás.

3.1. *Ipari munkafoglalkoztatás lehetséges területei:*

- kőműves
- varró
- fa- és bútorigipari gépkezelő
- festő
- kosárfonó
- hegesztő

3.2. *Mezőgazdasági munkafoglalkoztatás lehetséges területei:*

- parkgondozó
- kisállat gondozó
- kertépítő és fenntartó

3.3. *Terápiás munkafoglalkoztatás területei:*

- művészetterápia

4. A KIEGÉSZÍTŐ, TÁMOGATÓ RÉSZLEGEK

4.1. Személyiségvizsgáló munkacsoport

Tagjai:

- pszichológus
- gyógypedagógus
- pedagógus
- orvos

Fő feladata:

- Valamennyi nevelési és oktatási – képzési szintéren végzett megfigyelései, vizsgálatai alapján javaslatot tesz a növendékek aktuális személyiségállapotának, adottságainak megfelelő gondozására, elhelyezésére, fejlesztésére, képzésére .
- A befogadó csoportból történő kihelyezés érdekében az áthelyezési vizsgálatok elvégzése .

További feladata:

- A tanulásban akadályozott vagy értelmileg akadályozott növendékek kiválasztása, szakértői vélemény és javaslattétel elkészítése a 12. csoportban (korrekciós) történő elhelyezésre, speciális vizsgálatok készítése, valamint az akadályozottság mértékének megítélése.
- A pszichológus elvégzi és értékeli a növendék pszichológiai vizsgálatát.
- A gyógypedagógus elvégzi és értékeli a növendék gyógypedagógiai vizsgálatát.
- Az orvos elvégzi a növendék általános orvosi vizsgálatát. Szükség esetén további szakorvosi vizsgálatról, vagy kezelésről gondoskodik, ennek érdekében az illetékes szakrendelésre irányítja a növendéket.
- Eltérő vélemények esetében gondoskodnak az egyeztetésről, illetve a szükséges kiegészítő vizsgálatok elvégzéséről.
- A befogadást követő 5 napon belül elvégzi a diagnosztikai vizsgálatokat, és javaslatot tesz az egyéni fejlesztés módszerére: normál vagy különleges.
- Tevékenysége a befogadási időszaktól minden növendékre kiterjed.

Az *igazgatóhelyettes* irányítja és koordinálja a vizsgálatok menetét, döntést hoz a csoportba helyezésekről a pszichológusok diagnosztikai és terápiás javaslata szerint.

Az *intézet pszichológusai* – munkamegosztásuk szerint - a növendékek teljes körű megismerésén alapuló egyéni és csoportos gondozást végeznek. Közvetlenül támogatják a csoportban folyó pedagógiai munkát. Szakvélemény elkészítésével megalapozzák a nevelő egyéni nevelési terveit. Egyéni és csoportos terápiás tevékenységük során közvetlen hatással vannak a növendékek személyiségformálására. Pszichológiai véleményt készítenek az IT majd a bv bíró elé kerülő növendékekről.

4.2. Növendék otthontanács

A növendékcsoportok növendék képviselői fórumon tájékozódhatnak, javaslatot tehetnek az őket érintő kérdésekben, témákban. Összehívásuk esetén:

- A csoportok javaslattételi jogát biztosítja.
- Az általános csoport ügyek fóruma.
- Az általános panaszjog nyilvános lehetősége.
- Az otthonverseny értékelése

A csoportok egy főt delegálhatnak a Tanácsba.

A Tanács vezetője: otthonvezető

4.3. Javítóintézeti Tanács (továbbiakban Intézeti Tanács)

Feladata:

- A növendék elbocsátásával kapcsolatos javaslat megfogalmazása és felterjesztése a bv. bíró részére. A javaslattétel érdekében nyilatkoztatja a növendékekkel közvetlen foglalkozó munkatársakat. Indokolt esetben szakvéleményt szerez be.
- Az Intézeti Tanács az ülésén a növendék személyes megjelenését és a véleménynyilvánítási jogát biztosítja.
- Javaslatáról értesíti a növendéket.
- Az elbocsátás alkalmával összegző értékelést készít az eltelt időszakról.
- Véleményt alkot az utógondozással, valamint a zárt intézeti részlegbe utalással kapcsolatban.

4.4. Sportkör

Feladata:

- Testi nevelés és egészséges életmódra nevelés a viselkedés formálásával.
- Napi szintű sportolási lehetőség biztosítása.
- Különböző sportesemények, bajnokságok szervezése, lebonyolítása.
- Az arra alkalmas növendékekkel intézeten kívüli sporteseményeken való részvétel.

4.5. Szakkörök

A nevelőotthon tárgyi és személyi feltételei sokrétű szabadidős tevékenységet tesznek lehetővé. A szakkörök a szabadidő hasznos és kulturált eltöltése mellett az önkifejezés lehetőségét is biztosítják, valamint a személyiségfejlesztésben is fontos szerepet játszanak.

Ezek a következők lehetnek :

- rajz
- videó
- újságíró
- barkács
- hagyományörző
- természetjáró
- sport
- zene, tánc
- színjátszó
- kerámia
- informatika
- nyelvi
- társasjáték

5. A SPECIÁLIS RÉSZLEGEK

5.1. Várakozó helyiség

A várakozó helyiségben ideiglenesen elhelyezhetők:

- Az intézetünkbe kerülő újonc növendékek a befogadó csoportba kerülésükig.
- A szökésből visszaszállítottak.

5.2. Biztonsági elkülönítő

Azon növendékek ideiglenes elkülönítésére szolgál, akik ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsítanak, amely magatartás más módon nem szüntethető meg. Külön szabályzat szerint működik

II. MÓDSZERTANI ALAPELVEK

1.1. A nevelőközösség küldetése:

A javítóintézet sajátos nevelési és élethelyzetében a Sárga Falak Szakmai Program célkitűzései és pedagógiai elvei szerint fejlesztjük növendékeinket.

Az intézet a működésével haladja meg egy lehetséges belterjes és önkényeskedésekkel jellemezhető intézeti társadalom állapotát.

A program és az alkalmazott módszerek egyetlen célt szolgálnak: a központban álló gyermek mindenek felett álló érdekének és a szükségleteinek kielégítését.

Szemponrendszerünk értelmezése igényli annak a szemléletnek a túllépését, amely szerint a fiatal erkölce az izolált intézeti környezetben akarata ellenére, büntetésből megjavítható.

A büntetésből való megjavítás téveszméjének meghaladásával, az erkölcsi felháborodás helyett a fejlesztés alapszabályaira irányítjuk a figyelmünket.

Elvünk, hogy a fejlesztés alapjának tekintjük a fiatalban rejlő pozitív értékeket, felhasználva szűkebb és tágabb környezetének támogató erejét.

1.2. Elsődleges tennivalónk a fiatal problématerképének elkészítése a Nevelési Naplóban:

A problématerkép tartalmazza a szomatikus – intellektuális – alkalmazkodási állapotot.

A problématerképet az egyes szakmai részterületek szakemberei készítik el.

- Elsődleges a szomatikus állapot részletes feltérképezése, amit alapvetően az orvos végez el. (Az orvos, illetve annak közvetlen munkatársai és a befogadó részleg nevelői napi kapcsolatban állnak egymással.)
- az intellektuális, tanulási képességbeli problémák kiszűrése a szaktanár, gyógypedagógus;
- a munkahelyi szakképzésbeli nehézségek számbavétele a szakoktató, munkaoktató;
- a klinikai jellegű gondok feltárása a pszichológus;
- az alkalmazkodási integráció, családi környezeti és társadalomellenes magatartás tüneteinek összegyűjtése a nevelő feladata.

A befogadást követő 30 napon belül elkészített első interjú és a szakmai megállapítások képezik a fejlesztési program alapját. Az első interjút a személyiségvizsgáló csoport tagja veszi fel, a további szakmai megállapításokat a fiatalal kapcsolatban lévő pedagógusok rögzítik. Az érintett kollégák megbeszélések keretében meghatározzák a fejlesztés célszerű hangsúlyát, kiválasztják az elsődleges és egyidejűleg megoldandó feladatokat, a befogadást megelőző időszak és a reintegráció lehetőségének figyelembe vételével.

A szakmai egyeztetéseken alapuló fejlesztő munkánknak az a lényege, hogy a nevelési-oktatási folyamat a növendék egyéni szükségleteihez igazodva működjön. Munkamódszerünk részét képezi a családdal, társintézeti munkatársakkal történő alkalomszerű és a növendékkel történő folyamatos egyeztetés.

**Felelős: személyiségvizsgáló munkacsoport, befogadó rlg. pedagógusai, orvos,
osztályfőnök, szakoktató**

Határidő: a befogadást követő 30 napon belül

Dokumentálás: Nevelési Napló és E-napló (Javítóintézeti Informatikai Rendszer)

Feladatok a növendék szükségleteinek értékelésében

A Nevelési Naplóban rögzítendő szükségletek:

egészségügyi - nevelési-oktatási - mentálhigiénés - szociális

1.2.1. Egészségügyi szükséglet

Befogadáskor az orvos vagy asszisztense megállapítja a közösségbe helyezhetőséget. Az **orvos** elvégzi a szomatikus status vizsgálatot - indokolt esetben szakorvosi ellátást kezdeményez - a befogadást követő 5 munkanapon belül. Megállapításait a befogadást követő 30 napon belül az asszisztensek rögzítik a Nevelési Naplóban.

1.2.2. Nevelési-oktatási szükséglet

A befogadó csoport munkatársai a befogadástól számított 30 napon belül:

-az iskolavezetővel konzultálva - figyelembe véve dokumentált iskolai végzettségét és ismeretei, képességei alapján- meghatározzák az oktatásban való részvétel lehetőségét

-a személyiségvizsgáló csoport véleménye alapján meghatározott nevelési célokat figyelembe véve javaslatot tesznek a növendék csoportba helyezésére

A nevelési-oktatási szükségleteket a befogadó csoport munkatársai a kihelyezés előtt rögzítik a Nevelési Naplóban.

A fenti szükségletek meghatározását a kihelyezést az igazgatóhelyettes koordinálja.

1.2.3. Mentálhigiénés szükséglet

A személyiségvizsgáló munkacsoport tagjai - pszichológus, gyógypedagógus és pedagógus kollégák- az anamnézist, interjút, megfigyeléseiket, szakértői véleményüket egyenként rögzítik, a befogadást követő 30 napon belül a Nevelési Naplóban.

Az egészségügyi – nevelési-oktatási – mentálhigiénés szükségletek megállapítása és dokumentálása alapfeltétele a befogadó csoportból történő kihelyezés elrendelésének.

1.2.4 Szociális szükséglet

A személyiségvizsgáló munkacsoport szakvéleménye figyelembe vételével, a nevelő a Nevelési Naplóban rögzíti, az osztályfőnök, a szakoktató, szaktanár, munkaoktató és a gyermekfelügyelő megfigyeléseit.

2. Feladatok a nevelési folyamat szakmai kapcsolatrendszerének működtetése érdekében

Lehetőség szerint a hivatalosan kialakított kapcsolati rendszert ki kell egészíteni a nevelő által kiépített, és a növendék közvetlen környezetét érintő kapcsolati rendszerrel.

Lehetőség szerint szűrni és fékezni kell a növendék krimenes kapcsolati rendszerének működését.

Az információk megosztása és megismerése szükséges minden munkatársunk számára , aki a növendék egyéni fejlesztésében részt vesz.

Szükség szerint, de legalább a havi értékelés napján a Nevelési Naplóban dokumentálja minden növendéssel foglalkozó a növendéssel kapcsolatos észrevételeit és hivatalos információit.

2.1. A „terápiás szerződés”-ről (nevelő és növendék):

A növendék bizonyos mértékű részvétele saját fejlesztési tervének kialakításában személyiségállapotának alapján biztosítható és vállalható. A nevelési folyamat alatt ennek alapján a nevelő és a növendék között létrejön egy szerződés.

Ez a szerződés -a megismerés folyamata során változtatva-, támogatja a fiatal a nevelési cél megvalósításában.

Ez kiemelt szerepet ad a referencia személynek, vagyis a nevelőnek.

Ez a szerződés hivatott arra, hogy jobban biztosítsuk a nevelési folyamatban a fiatal önkéntes részvételét.

A nevelési folyamatban a növendék együttműködésének fejlődése hatással van a kényszernevelési helyzet oldására.

A nevelési cél módosítható, de nem adható fel. Ez az elv segíthet hozzá a kényszernevelés oldásához.

2.2. Az értékelő megbeszélésekről (nevelő és kollégái):

Értékelő megbeszélések: havi, heti, eseti

A havi és heti értékelő megbeszélések az egyéni visszajelzés és értékelés, valamint a csoportkohéziós történések szempontjából kiemelten fontosak.

A növendéket, a csoportot és a csoporttörténéseket értékelő megbeszélések általában lezárnak egy fejlesztési ciklust és meghatározzák a következő fejlesztési szakasz tartalmát.

Ez jelentheti a korábbi fejlesztési folyamat folytatását a kívánatos módosítások megjelölésével.

A megbeszéléseken a résztvevők fogalmazzák meg fejlesztési elképzeléseiket.

Az egyeztetések eredményeit, a fejlesztés irányainak megállapítását, a szükséges tennivalókat kollégáink az adott problémakörhöz tartozóan a Nevelési Naplóban rögzítik, egyben jelzik a fejlesztés várható kihatásait a növendékre és az adott nevelési területre.

A hatékonyság érdekében :

-Nélkülözhetetlen az, hogy a fiatal értse azt, hogy mit várnak tőle.

-Elengedhetetlen az, hogy a fiatal az általa belátható időszakra motiváljuk.

-A legfontosabb mégis az, hogy olyan követelmény és motivációs rendszer elé állítsuk őt, amit ha ért és elfogad, akkor azt a képességei mozgósításával teljesíthesse.

Biztosítani kell a növendék számára a vélemény nyilvánítás jogát.

2.3. Feladatok a szakmai - módszertani kapcsolatokban:

A nevelésben résztvevő szakemberektől **tudatos tervezést és folyamatos elemzést** igényel a növendék szocializációjának befolyásolása. A tudatos tervezés, mint szakmai igény elengedhetetlen a javítóintézeti nevelésben résztvevő szakemberrel szemben.

Szakmai módszertani kapcsolatunk célja az, hogy a tanár, a szakoktató, a munkaoktató, a gyermekfelügyelő hozzá összhangba fejlesztési tervét, elképzelését a nevelő/utógondozó által megfogalmazott fejlesztési programmal.

2.4. Részletes feladatok a szakmai kapcsolatrendszerünk működéséhez:

Tanár

A növendék intellektuális képességeinek megismerése után a tanulási képességének állapotát felmérve az előrehaladás ütemének megfelelően határozza meg a felzárkózás mértékét, a fejlesztés irányát és erről folyamatosan konzultáljon a nevelővel, valamint oktatási - képzési tervéhez vegye figyelembe a **nevelő** által feltárt szocializációs elképzeléseket,

Szakoktató, munkaoktató

A növendék munkavégzési képességének megfelelően határozza meg a fejlesztés irányait. A képességek, jártasságok mértékében, a munkaidő munkáltatással történő kihasználásával fokozza a szakmai fejlesztés ütemét, figyelembe véve a **nevelő** által irányított szocializációs folyamatot,

Gyermekfelügyelő

A csoporttal kapcsolatos **nevelői** szakmai elvárásoknak feleljen meg, segítse ezzel a növendék szociális szükségleteinek kielégítését. Jelezzen minden csoporttörténést, dokumentálja azokat az eseményeket amik a napirendtől és a napi gyakorlattól eltérnek.

Pszichológus, gyógypedagógus

Konzultáljon a **nevelővel** és az egyéni terápiában résztvevő növendékekkel kapcsolatos információit folyamatosan biztosítsa részére. A klinikai esetet azonnal jelezze, szükséges esetekben kezdeményezze a fiatal neurológiai vizsgálatát, egyidejűleg fogalmazza meg a nevelőnek az általa indokoltnak tartott beavatkozási javaslatát. A nevelő az általa észlelt problémát jelezze a pszichológusnak, gyógypedagógusnak.

Orvos

Végezze el a növendék vizsgálatát, időszaki felülvizsgálatát és a szükséges kezelést, erről időben tájékoztassa a nevelőt, aki az általa észlelt változási tüneteket időben jelzi az orvosnak.

2.5. Miért kell ennek a szakmai – módszertani kapcsolatrendszernek működnie?

Azért, mert ezek az információk szükségesek ahhoz, hogy a növendék fejlesztését programszerűen és szakszerűen tudja tervezni a nevelő.

Ebben a folyamatban válhatunk a növendék számára hiteles és elfogadott személlyé és nem csupán az intézeti hatalom megtestesítőjévé.

A szakmai - módszertani együttműködés folyamatában oldódhat a nevelő egyszemélyi felelős szerepe és ez óvhatja őt a túlvállalásoktól.

A módszer alkalmazása során az érintett szakembereknek meg kell tudniuk fogalmazni a helyzetfelmérés után, hogy honnan hová akarják elvezetni a fiatalt, ezzel kapcsolatban pedig a nevelőnek készen kell állnia arra, hogy közvetítse a növendék számára az elvárásokat.

A nevelőnek a nevelési folyamat szinten tartása és fejlesztése érdekében, a kollégák és a növendék részére ismételten újra és újra meg kell fogalmaznia a tennivalókat.

A meghatározásokat dokumentálni kell a Nevelési Naplóban és erről tájékoztatni kell a fiatalt.

A fejlesztő programban résztvevő kollégáktól közös és egyéni szakmai felelősséget igényel a fiatalra célzottan irányuló és ellenőrzött szakmai elképzelések megvalósítása.

3. Szakmai tevékenységünk kiemelt szempontjai:

sérülésspecifikus fejlesztési cél meghatározása

a megoldandó problémáknak az elsődleges szocializációs közeggel való összefüggésének feltárása

a fejlesztésre fordítható idő hatékony kihasználása

a további kriminalizálódás fékezése

az önkéntesség lehetőségének biztosítása

Általános célunk a növendékek önálló életre való felkészítése, tanulmányaik, tudásuk bővítése, gazdagítása, egy reális jövőkép megteremtése.

Alapfeladat:

- a növendékek reszocializációja,
- érzelmi, testi rehabilitáció.

Kiemelt feladat:

- a személyiség fejlesztése,
- a szabálykövetés alkalmazása,
- az alapjogok betartása.

Pedagógiai feladat:

- személyiség komplex fejlesztése,
- társadalomba való visszairányítás,
- kriminalizálódás csökkentése,
- életvezetés, tisztességes életre nevelés,
- általános iskolai tanulmányok befejezése, szakképzésben való részvétel,
- munkához való normális viszony kialakítása,
- erkölcsi, etikai, esztétikai nevelés,
- egészséges életmód kialakítása, testi nevelés.

Személyiség komplex fejlesztése:

- Folyamatos, napi kapcsolat tartása a csoportpszichológussal, aki feltérképezi a mindennapi életben adódó problémák okainak pszichés jellemzőit, hátterét és javaslatot tesz a növendék személyiségének egyéni fejlesztésére.
- Fontos a növendékekben kialakítani az önfegyelmet és az önértékelés reális alapjait.
- Nagy jelentősége van a napi, heti, havi értékelő foglalkozásoknak, melyek során a növendék szembesül a felnőttek és társai róla alkotott értékelésével, elmondhatja önmagáról alkotott véleményét, meghatározásra kerülnek a fejlesztendő területek, útmutatást kap a problémák megoldására.
- A különböző terápiás foglalkozások egyénre szabottan fejlesztik a növendékek személyiségét. Kerámiaműhely-, barkásműhely-foglalkozások, közös ünnepi megemlékezések /ünnepnapok, születés- és névnapok, leszámolások/, zene, örömszene, tánc, vetélkedők.

Társadalomba való visszairányítás:

- A növendékügyi irodával való napi kapcsolattartás segíti a nevelőt a növendékek folyamatban levő ügyeinek megismerésében, követésében.
- Kapcsolattartás a szülőkkel, hozzátartozókkal, gyámokkal, pártfogókkal, nevelőintézetekkel.
- A nevelő kíséri a növendéket bírósági tárgyalásra, ahol véleményt mond róla, segíti az ítélet tudomásul vételét.
- Az Intézeti Tanács és a Bv. Bírói meghallgatás előtt a nevelő jellemzést ír a növendékről, megbeszéli vele a jövőt illető terveket, elképzeléseket. Részt vesz ezeken a tanácskozásokon, és az ott elhangzottakat a növendékekkel betartatja, feladatait meghatározza.
- Pozitív példát állít a növendék elé.

Viselkedési normák kialakítása:

- Fontos a napirend betartása, betartatása.
- A Házirend betartása mindenki számára kötelező.
- Szabálykövetés hangsúlyozása, időszakrendszer alkalmazása.

Kriminalizálódás fékezése:

- A javítóintézeti neveléssel nem a fiatal további büntetése a cél, hanem a növendék pozitív irányú személyiségfejlődésének biztosítása.
- A jutalmazás-büntetés rendszerét egyénre szabottan, és olyan arányban kell alkalmazni, mely a legelőnyösebben szolgálja a növendék személyiségének kedvező irányú fejlődését.
- Kerülni kell azokat a külső kapcsolatokat, melyek negatív hatással lehetnek erre a folyamatra.

Életvezetés, életre nevelés:

- A növendékek jellemzően eltérő szociális környezetből kerül intézetünkbe. Más értékeket, normákat tartanak fontosnak, más normarend szerint szocializálódtak. Kiemelt feladat a mentálhigiénés szükségletek biztosítása, ezzel elérhetjük a szocializáltsági szintjük javítását.
- Cél, hogy a növendékek normakövető életvezetési esélyeit növeljük.

- A növendékek a magukkal hozott hátrányokat csak lassan dolgozzák le. Ebben a folyamatban fontos a gyakorlás, tudatosítás, példamutatás egysége, a nevelői ráhatásnak, a meggyőzésnek és a következetességnek.
- Meg kell ismertetni velük a szabadidő hasznos eltöltését, a munka, a munkahely megbecsülését, a mások által megteremtett értékek megóvását, a tudás fontosságát.

Az általános iskolai tanulmányok befejezése, szakképzés:

- Az intézetünkbe kerülő növendékek többsége nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel. Számukra elsődleges cél, az általános iskola eredményes befejezése, ill. - amennyiben ítéletük időtartamába nem fér bele -, minél több osztály elvégzése.
- A 8. osztály elvégzett növendékek számára a szakképzésben való részvétel, a szaktanfolyamok sikeres elvégzése a cél.
- Biztosítani kell a tanuláshoz szükséges tárgyi feltételeket, valamint a folyamatos nevelői segítséget, felügyeletet, ellenőrzést.
- Kiemelt jelentőségű a csoport és az iskola közötti folyamatos és jó kapcsolattartás, információcsere.

A munkához való viszonyulás alakítása:

A csoportba kerülő növendékek nagy részének nincs feladattudata, a munkához való hozzáállásuk nem jó, nem kitartóak a munkavégzésben.

- A délelőtti és délutáni foglalkozásokon, műhelymunkák során hasznos elfoglaltságot kell biztosítani a növendékek számára, mely a munkára nevelés mellett a figyelmet, a pontosságot, szorgalmat, takarékoságot és az esztétikai érzéket is fejleszti.
- A feladatok elvégzését mindig ellenőrizni kell.

Erkölcsei nevelés:

Nevelési munkánkban kiemelkedő fontosságú növendékeink erkölcsi nevelése.

- Ennek egyik pillére az egymás iránti tisztelet.
- Kiemelkedő fontosságú az empátia, az elfogadás, a szeretet, a megbecsülés és a személyes példamutatás.
- Fontos a pozitív példák erősítése.

- A mindennapi életben adódó konfliktusok, problémák kezelésekor érezze a növendék a szeretetet, a megértést, személye tiszteletét, még akkor is, ha cselekedete, viselkedése büntetést érdemel.
- Értékrendjük megváltoztatása hosszú folyamat, ezért a türelem, a megértés fontos pedagógiai eszköz.

Egészséges életmód kialakítása, testi nevelés:

- Az egészséges fiatalnak jobb a közérzete, eredményesebb a tanulásban, jobban teljesít a munkában.
- A csoport napirendje, étkezés, alvás, pihenés, tisztálkodás, munka, szabadidős tevékenység egy komplex egységet kell, hogy alkosson, mely elősegíti a növendékek testi-lelki fejlődését.
- Fontos feladat a személyi és környezeti higiénia iránti igény kialakítása.
- A növendékek ismerjék meg a helyes táplálkozás fontosságát, annak jótékony hatását az egészségre.
- A sportfoglalkozások rendszerességével, azok változatosságával biztosítani kell a mozgásigény kielégítését, a különböző testi és szellemi képességek fejlesztését.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a dohányzás, a különböző drogok káros hatásainak megismertetésére, azok használatának egészségkárosító következményeire, családdromboló hatásaira.
- A növendékek ismerjenek olyan negatív példákat, melyek “elrettentő hatással” lehetnek számukra.

Felelős: nevelő, orvos, pszichológus, osztályfőnök

Határidő: folyamatos, legalább három hónaponként

Dokumentálás: Nevelési Naplóban és az E-naplóban

4. Kiemelt alapelvek és kiemelt alapjogok a javítóintézeti nevelés végrehajtásában

Szakmai alapfogalmaink és alapelveink ismételt egységesítésére az ad okot, hogy megváltozott a javítóintézeti növendékek motiválhatósága, alapjaiban változott meg a környezet

feltételrendszere és ez kölcsönhatásban áll a nevelőtestülettel és a gondozására bízott fiatalok személyiségével.

Alapfeladatunk a befogadott fiatalok **reszocializációja**.

A reszocializáció fogalma feltételezi a kriminalitás fogalmát és hatásrendszerét.

A reszocializáció a növendékekkel szembeni társadalmi kirekesztődés megszüntetésének és a társadalomba való visszavezetésének kettős folyamatát jelenti.

Megvalósíthatóságának lehetőségeit az általánosan elfogadott normarendszer és az ettől eltérő egyéni normák viszonya határozza meg.

A normakövetés képessége és a normáktól való eltérés motivációjának ellentétpárja határozza meg a fiatal együttműködési készségét.

Gyakori, hogy ami a többségi társadalom normarendszerében deviancia, vagy szocializációs zavar, az a növendékünk saját viszonyrendszerében, családjában, része a szocializációjának.

Ennek alapján a javítóintézetben a reszocializáció a gyermek sikeres társadalmi integrációját támogató folyamat, amely a meglévő devianciák korrekciójára is irányul.

Szakmai programunk szerint a javítóintézeti reszocializáció olyan komplex és speciális fejlesztési folyamat, amelynek célja a bűnelkövető fiatal speciális szükségleteinek (szociális, érzelmi, nevelési-oktatási, mentálhigiénés, egészségügyi) célszerű kielégítése által a szocializáltsági szintjük javítása.

Ezzel célunk a növendék szociabilitásának, beilleszkedési, normakövető életvezetési esélyeinek növelése. A javítóintézet büntető jellegének folyamatos háttérbe szorításával egyidejűleg, a terápiás szemlélet folyamatos előtérbe helyezésével kívánunk hatni a fiatal személyiségére.

Ebben a folyamatban felvállaljuk a javítóintézeti nevelés kettősségét, ami jogintézményből és az intézményünkéből, önmagából ered: bezárva nevelni.

5. Gondolatok a kiemelt alapelvekhez

Szükségszerű, hogy a javítóintézeti nevelőmunkában résztvevők ugyanazon fogalom, ugyanazon elv alatt ugyanazt értsék a pedagógiai alrendszerben akkor is, ha eltérő gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek, és különböző szakfeladatot látnak el.

Ez segíti elő a szakmai program megvalósítását, a feladat ellátásának egységesítését.

Növendékeinkkel szemben a büntető igazságszolgáltatás az ítélet meghozatalával egyidejűleg befejezte a küldetését. Rendeltetésünk nem a fiatal megbüntetésére.

A növendék befogadásával javítóintézeti fejlesztő, korrekciós nevelés veszi kezdetét.

A javítóintézet nem büntető intézet. Személyzete nem a büntetés végrehajtás személyzete, ezért módszertanában és a feladat ellátásához történő viszonyulásában sem válhat hasonlatossá a büntetés végrehajtással.

A javítóintézeti nevelés időtartama alatt a teljes személyzetnek közös a célja: a növendék személyiség fejlődésének támogatása.

Ezt a fejlesztő tevékenységet az emberi méltósághoz való jog mindenek feletti tiszteletben tartásával kell megvalósítanunk.

Kiemelt alapelvek:

5.1. KÖVETKEZETESSÉG

A növendéket meg kell ismertetni a javítóintézeti nevelés időszaka alatt a rá vonatkozó szabályokkal, ezek a :

Házirend,

Jutalmazás és büntetés szabályzat, mint dokumentumok.

A szabályok akkor használhatóak, ha azokat a nevelő értelmezni tudja és a fiatal azokat megérti.

A szabályok felelőssé tesznek bennünket. Felelősségünk abban áll, hogy ismerjük meg és tartsuk be szabályainkat. Ne akarjunk változtatni, rajtuk naponta azért, mert nehézséget okoz betartásuk, betartatásuk. Tiszteljük hivatásunkat és tartsuk tiszteletben hivatásunk szabályait.

Felelősek vagyunk a kivételekért is. Felelősségünk abban áll, hogy a kivételek okát és indokoltságát tudatosítjuk.

A tudatosítás a növendékekkel közvetlenül foglalkozó szakembereket, a növendék csoport környezetét és a növendéket érinti.

A **heti terv** készítése kötelező minden az otthon részleghez tartozó nevelési szintéren.

5.2. RENDSZERSZEMLÉLET

Pedagógiai alrendszerünk, különféle szakmai részlegeinek hatásmechanizmusai egymásra épülnek, kiegészítik egymást és kapcsolatban állnak egymással.

A nevelési folyamat központi és a növendék számára meghatározó szereplője a nevelő.

A nevelő az, aki a javítóintézet, mint rendszer képviselőjeként döntéseivel befolyásolja a növendék személyiségfejlődésének folyamatát.

A rendszerben a hatás nemcsak átsugárzik a rendszeren, hanem vissza is hat, és változtatást eredményez. A rendszerben minden működés eredményessége, befolyásolja a rendszer más részeinek hatékonyságát.

Az ellenőrzés és az információk cseréje gyakran elegendőek ahhoz, hogy megváltozzon egy elégtelen működés. A hatékonyságot segítő visszacsatolás fő eleme: a működés szakmai ellenőrzésének folyamata.

A reszocializáció komplex hatását intézetünkben csak rendszerszemléletű megközelítésben lehet biztosítani. A cél az, hogy a részterületek szakembereivel a nevelő olyan információs rendszert működtessen, ami arra teszi alkalmassá, hogy a növendéke érdekében időben tudja meghozni döntését. Hatékonyságát az adja, hogy a nevelési tervek a diagnosztikus adatok alapján kiválasztott elsődleges fejlesztési hangsúlyokra és módszerekre épülnek.

6. Gondolatok a kiemelt alapjogokhoz

A javítóintézeti nevelésre befogadott fiatal személyi szabadságát korlátozó intézkedés hatálya alatt áll.

Napirendje és tevékenységei ellenőrzöttek és engedélyezéshez kötöttek.

Jogai érvényesítésében a személyzet támogathatja illetve korlátozhatja.

A növendék jogait és kötelességeit a befogadási időszak alatt ismerheti meg.

Ezt követően a nevelőtestület feladata, hogy a növendék jogainak érvényesülését biztosítsa.

A javítóintézeti intézkedés időtartama alatt egyes jogokat kiemelten kell biztosítani a többi jog érvényesíthetősége érdekében.

Kiemelt alapjogok:

6.1. Az emberi méltósághoz való jog

Az emberi méltósághoz való jog a szabadságjogok forrása.

Az emberi méltóságban mindenki osztozik, aki ember, függetlenül attól, hogy mennyit valósított meg a lehetőségéből és miért annyit.

A növendék beutalására okot adó cselekményével és az azt követő cselekedeteivel kapcsolatban történő megnyilvánulás nem sértheti a fiatal emberi méltóságát.

6.2. A hátrányos megkülönböztetés tilalma

Kriminalizáltsága, identitása, sérülései alapján nem tehető különbség növendék és növendék között jogaik érvényesítésében. *A kirekesztés és előítéletesség helyett az elfogadás lehet az egyetlen szakmai megközelítés.*

Ennek hatása alatt nyilvánítja ki együttműködési szándékát, érvényesítheti jogait, ebben a folyamatban fejlődik együttműködési készsége a pozitív értekeinek erősítésében.

Mindenki számára biztosítani kell a jogot a személyiség fejlődése érdekében igénybe vehető szakmai támogatás eléréséhez.

Egyenlőséget kell biztosítani minden befogadott számára annak érdekében, hogy megismerje és értse jogait, kötelességeit és fejlesztésének lehetőségeit.

A javítóintézeti nevelés időtartama alatt nem érheti a növendéket semmilyen megkülönböztetés a nevelési folyamatban résztvevők erkölcsi felháborodása miatt.

6.3. A biztonsághoz való jog

A növendéknek joga van ahhoz, hogy az intézetben biztonságban legyen.

Feladatunk és egyben felelősségünk, biztosítani a növendékek számára a legmegfelelőbb környezetet a szakmai feladatban való részvételhez.

6.4. A gyermek mindenkinek felett álló érdeke

A növendékünk saját érdekei közül mindig a számára legmegfelelőbbet kell kiválasztani.

A nevelési folyamatban résztvevő szakemberek viszonyulását a fiatal érdekeinek figyelembe vételével kell meghatározni és érzékeltetni.

6.5. Növendékünk érdeke,

hogy a javítóintézeti nevelés időtartama alatt biztosítsuk számára az együttműködés és a személyiségfejlődés feltételeinek elérését.

Érdeke, hogy fékezhetővé váljon kriminalizálódása,
érdeke, hogy a javítóintézetben ne kriminalizálódjon,
érdeke, hogy a nevelés és oktatás, szakmai képzés által biztosított értékeket elsajátítsa.

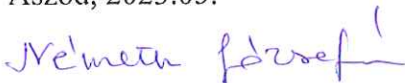
Aszód, 2023.04.28.

Puskás Péter
igazgató

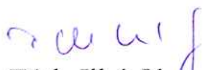
A Szakmai Programot a nevelőtestület elfogadta.

Aszód, 2023.05.

Németh Józsefné

nevelő

Tóth-Ilkó János

otthonvezető

Sárga Falak Szakmai Program

„a fiatalok javítóintézeteinek szociális klímáját ugyanúgy befolyásolja a munkatársak munkahelyi elégedettségének foka, a bűnözéssel kapcsolatos alapbeállítódásuk, mint kulturális mintáik.”

/Miribung/

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 104. §. értelmében - fenntartói feladat- és jogkörében eljárva - a Szakmai Programot jóváhagyta:

Budapest, 2023. 06.29.

Sidlovics Ferenc
főosztályvezető

Gyermekvédelmi Intézményirányítási Főosztály
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

